

Let op : de verwijzingen naar de artikelen van de welzijnswetgeving in deze toelichting refereren nog aan de opgeheven uitvoeringsbesluiten van de welzijnswet van 4 augustus 1996. Raadpleeg de [concordantietabellen](#) om de nieuwe artikelen van de codex over het welzijn op het werk te kennen.

*FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Algemene Directie Humanisering van de Arbeid
Afdeling Normen over het welzijn op het werk*

**Thematische toelichting over het
koninklijk besluit van 13 juni 2005 betreffende het gebruik van
persoonlijke beschermingsmiddelen**

De doelstellingen die beoogd worden door de wijzigingen in het nieuwe koninklijk besluit van 13 juni 2005 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) zijn talrijk.

Uitvoeringsmodaliteiten van het besluit aan de bepalingen vastgesteld door de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

De verplichting voor elke werkgever om op basis van de risicoanalyse de noodzaak voor het gebruik van PBM te bepalen als preventie maatregel, vloeit voort uit de toepassing van de bepalingen van artikel 5 van de wet van 4 augustus 1996 (*de algemene hiërarchische lijst van te voorziene preventiemaatregelen*), alsook van de artikelen 8 en 9 van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 (*verplichting tot opstellen van een adequate risicoanalyse en het nemen van de daaruit volgende preventiemaatregelen*) betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

De verschillende personen die tussenkomen bij de toepassing van dit besluit worden genoemd overeenkomstig de terminologie van de wet van 4 augustus 1996. De volgende tabel stelt de aanpassing van deze terminologie voor.

Oude terminologie	Nieuwe terminologie
Comité voor veiligheid, hygiëne en verfraaiing van de werkplaatsen	Comité voor Preventie en Bescherming op het werk
Hoofd van de dienst veiligheid, hygiëne en verfraaiing van de werkplaatsen	Preventieadviseur deskundig op het vlak van veiligheid
Arbeidsgeneesheer	Preventieadviseur - arbeidsgeneesheer

Versterkte reglementaire bepalingen

De rol van de preventieadviseur werd uitgebreid. Volgende tabel illustreert de wijzigingen.

Preventieadviseur	Beoordeling van het te kopen PBM	Omstandigheden van gebruik van het PBM	Opstellen van de bestelbon	Verslag van indienststelling	Algemene informatie nota en instructie nota
Preventieadviseur deskundig op het vlak van veiligheid	Schriftelijk advies	Schriftelijk advies	Neemt deel aan het opstellen	Opstellen	Aanvullen indien nodig
Preventieadviseur-arbeidsgeneesheer	Schriftelijk advies	Schriftelijk advies	Neemt deel aan het opstellen	Schriftelijk advies	Aanvullen indien nodig
Preventieadviseur belast met de leiding van de interne dienst, of in voorkomend geval van de sectie van de interne dienst			Visa		Visa

Let op : de wijzigingen naar de artikelen van de welzijnswetgeving in deze toelichting refereren nog aan de opgeheven uitvoeringsbesluiten van de welzijnswet van 4 augustus 1996. Raadpleeg de [concordantietabellen](#) om de nieuwe artikelen van de codex over het welzijn op het werk te kennen.

Er werd een specifieke sectie toegevoegd, de PBM tegen het vallen. Deze laatste bevat de bepalingen die werden vastgesteld in het oude koninklijk besluit van 7 augustus 1995 in punt 11,b) van bijlage II (Bescherming tegen vallen).

De nieuwe bepalingen preciseren nu dat enkel harnasgordels in valbeveiligingssystemen mogen worden gebruikt.

Het zou logischer zijn geweest deze bepalingen in het corpus van het koninklijk besluit op te nemen daar zij de criteria bepalen waaraan de componenten van elk beveiligingssysteem tegen vallen moeten voldoen. De bijlage II daarentegen haalt enkel die arbeidsomstandigheden aan waar de aard van het werk oplegt dat het gebruik van welbepaalde PBM onvermijdelijk is.

De aangehaalde wijziging heeft zodoende het belang van de bepalingen zowel van het gebruik als de conceptuele vereisten van een valbeveiligingssysteem te benadrukken.

Uitbreiding van de notie PBM

Een belangrijk voordeel van het nieuwe koninklijk besluit is dat hiermee een belangrijk bestaand probleem in verband met bescherming tegen vallen efficiënter kan benaderd worden.

Bescherming tegen vallen door het gebruik van PBM is en blijft een complexe materie. De bescherming van de gebruiker in feite verzekerd wordt door een samengesteld systeem van PBM tegen het vallen.

De samenstellende delen van genoemd systeem bestaan hoofdzakelijk uit:

- een lichaamsbevestiging: het antival-harnas;
- een reeks verbindingselementen: lijnen, verbindingssklemmen, elementen voor antival en energieabsorptie.

Bovendien moet het ganse antival-systeem bevestigd worden aan stevige en betrouwbare verankeringspunten.

De lichaamsbevestiging, de verbinding- en verankerings-elementen vormen één geheel; t.t.z. ze moeten onderling compatibel zijn teneinde een doeltreffende bescherming te bieden.

Teneinde de werknemer een doeltreffende bescherming te bieden tegen vallen, moet het geheel van samenstellende delen, aangrijpings- en bevestigingspunten aan het lichaam (het harnas), én alle andere verbinding- en verankerings-elementen coherent op mekaar afgesteld en onderling compatibel zijn. Indien één enkel van de bestanddelen faalt is de veiligheid niet langer gewaarborgd.

Op gebied van ontwerp is de reglementaire toestand duidelijk, voor de bevestiging aan het lichaam alsook voor alle verbinding- en verankerings-elementen; het zijn allen samenstellende delen van de PBM's die over technische ontwerp criteria beschikken die elk zijn vastgelegd in specifieke normen. Deze normen houden geen enkele verplichting in maar ze zijn in feite de vertaling van technische termen van de essentiële vereisten van gezondheid en veiligheid van het koninklijk besluit van 31 december 1992 betreffende de fabricage van PBM.

Dit besluit is de omzetting naar Belgisch recht van de Europese economische richtlijn 89/686/CEE betreffende de fabricage van PBM.

Het zijn de prestatie niveaus vastgesteld door de essentiële vereisten die verplicht moeten nageleefd worden.

De reglementaire context die tot hiertoe bestond gaf daarentegen problemen wat de verankeringspunten betreft.

Teneinde de notie "vaste verankerung" te preciseren, voor de antival systemen (begrip geciteerd in de essentiële vereisten van het KB van 31 december 1992) heeft de Europese commissie de norm EN 795 gepubliceerd.

Hierin worden vijf types verankeringspunten in beschreven:

- klasse A: verankeringspunt voor verticale, horizontale en hellende oppervlakken;
- klasse B: tijdelijke en verplaatsbare verankeringspunten;
- klasse C: verankeringspunt uitgerust met horizontale flexibele ankerlijnen;
- klasse D: verankeringspunt uitgerust met starre horizontale ankerlijnen;
- klasse E: verankerung voorzien van een gewicht.

Let op : de wijzigingen naar de artikelen van de welzijnswetgeving in deze toelichting refereren nog aan de opgeheven uitvoeringsbesluiten van de welzijnswet van 4 augustus 1996. Raadpleeg de [concordantietabellen](#) om de nieuwe artikelen van de codex over het welzijn op het werk te kennen.

Het probleem is dat enkel de verankeringspunten van klasse B en E gedekt worden door het toepassingsgebied van het koninklijk besluit betreffende de fabricatie van PBM, en dus beschouwd worden als PBM in de zin van dit besluit.

De drie andere types (A, C et D) daarentegen worden door de huidige reglementering niet beschouwd als PBM.

Vanuit het standpunt van de veiligheid tegen vallen bekeken is deze situatie eerder jammerlijk. Verankeringspunten zijn immers essentieel voor wat de bescherming tegen vallen van hoogte betreft. Welnu zowel voor de fabricatie als voor het op de markt brengen bestaat er geen enkele reglementaire tekst die het naleven van een bepaald veiligheidsniveau van oplegt, zoals die bijvoorbeeld beschreven wordt in de norm EN 795.

Teneinde dit probleem uit te klaren werd er beslist om gebruik te maken van de definitie van een PBM zoals die gegeven is in het besluit betreffende het gebruik van PBM.

Een PBM is "iedere uitrusting die bestemd is om door de werknemer gedragen of vastgehouden te worden ten einde hem te beschermen tegen één of meer risico's die zijn veiligheid of gezondheid op het werk kunnen bedreigen, alsmede alle aanvullingen of accessoires die daartoe kunnen bijdragen".

Aan het begrip "aanvullingen" of "accessoires" werd tot nu toe weinig aandacht besteed.

Het nieuwe besluit hecht veel *meer* belang aan dit begrip.

Dit besluit beschouwd de verankeringspunten die vroeger buiten het toepassingsgebied van het koninklijk besluit betreffende de vervaardiging van PBM gelaten werden, zullen nu beschouwd worden als onmisbare *aanvullende* elementen van de PBM die een valbeveiligingssysteem vormen.

Om die reden zijn ze dus te behandelen als PBM.

Dit houdt onmiskenbaar gevolgen in voor deze nieuwe PBM. Alle bepalingen van het koninklijk besluit betreffende het gebruik van PBM zijn immers toepasbaar op deze uitrustingen. Deze PBM zijn daarentegen niet onderworpen aan de CE-markering.

Deze nieuwe benadering heeft eveneens belangrijke gevolgen voor de werkgevers die deze bevestigings-systemen ter beschikking zullen stellen van hun werknemers.

Een voorbeeld zal toelaten de draagwijdte van deze wijzigingen beter te begrijpen.

Vóór het van kracht worden van het besluit van juni 2005, was een werkgever die besliste om een horizontale ankerlijn te installeren (verankeringspunt van klasse C) enkel onderworpen aan de algemene reglementaire bepalingen. Deze leggen aan elke werkgever op om te allen tijde de veiligheid van de werknemers te verzekeren met name door het ter beschikking stellen van de best aangepaste uitrusting voor het uit te voeren werk. Deze bepalingen zijn nu aangevuld door een specifieke reglementering. Deze laatste verplicht de werkgever die beslist om een horizontale ankerlijn te installeren om van de fabrikant, via de bestelbon, een aangepast en strikt naleven van één of meer codes van goed vakmanschap te eisen. Hij kan dus in de bestelbon het naleven van de criteria van het ontwerp die hijzelf bepaald heeft, opleggen of hij kan andere criteria voor het ontwerp opleggen die eveneens aan de regels van goed vakmanschap voldoen maar die naar zijn mening en/of ervaring beter aan zijn verwachtingen en het gestelde doel voldoen.

Hoewel niet expliciet verplicht, zal in de praktijk de norm EN 795 als code van goede praktijk waarschijnlijk als referentie inzake de verankeringsystemen worden beschouwd.

Voor ankers die bij de structurele opbouw van de constructie voorzien worden en die voorzien zijn voor de bevestiging van de veiligheidslijnen, kan voor dit type van uitrusting eveneens gerefereerd worden naar andere codes, zoals bijvoorbeeld de technische goedkeuring op basis van de richtlijn productsamenstelling.

Het ganse systeem is dus soepel genoeg om beroep te doen op een reeks technische criteria die zo precies mogelijk overeenkomen met een welbepaalde situatie, maar is tegelijkertijd ook voldoende dwingend om van af nu de installatie van een verankeringspunt te verbieden, zonder rekening te houden met ernstige ontwerp criteria.

Een synthese van de wettelijke beschikkingen beschreven in het besluit en toepasbaar op de verschillende types PBM is in hierna volgende tabel voorgesteld.

Let op : de verwijzingen naar de artikelen van de welzijnswetgeving in deze toelichting refereren nog aan de opgeheven uitvoeringsbesluiten van de welzijnswet van 4 augustus 1996.
Raadpleeg de [concordantietabellen](#) om de nieuwe artikelen van de codex over het welzijn op het werk te kennen.

Tabel:reglementaire bepalingen toepasbaar op verschillende types PBM – koninklijk besluit van 13 juni 2005

		Type PBM		
		Artikel 5, alinea 1 : PBM die inzake ontwerp en constructie beantwoorden aan de bepalingen van de besluiten tot omzetting van de communautaire richtlijnen betreffende fabricage van PBM	Artikel 5, alinea 2 : aanvullingen of accessoires om de werknemers te beschermen tegen een of meerdere risico's die de veiligheid of de gezondheid op het werk kunnen bedreigen en die niet onderworpen zijn aan een Europese richtlijn met betrekking tot hun ontwerp en fabricage	Artikel 13, alinea 1 – 3° : PBM beschreven in artikel 5 alinea 1 of 2 die moeten voldoen aan de bijkomende vereisten teneinde het objectief te bereiken vooropgesteld in artikel 5 van de wet en artikelen 8 en 9 van het koninklijk besluit betreffende het welzijn op het werk
PBM in de zin van het koninklijk besluit van 31 december 1992 betreffende de fabricage van PBM		JA	NEEN	JA indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op de PBM beschreven in artikel 5 alinea 1 NEEN indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op de PBM beschreven in artikel 5 tweede lid
PBM in de zin van het koninklijk besluit van 13 juni 2005 betreffende het gebruik van PBM'		JA	NEEN	JA
CE-markering		JA	NEEN	JA indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op de PBM beschreven in artikel 5 alinea 1 NEEN indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op de PBM beschreven in artikel 5 tweede lid
Specifieke referenties in de bestelbon		Voldoen aan de voorwaarden van artikel 5, alinea 1	Voldoen aan de meest geschikte erkende regels van goed vakmanschap, waarvan de referentie nader kan worden bepaald in de bestelbon	Voldoen aan de bijkomende vereisten, niet noodzakelijk opgelegd door bovenstaande bepalingen, maar onontbeerlijk om het objectief te bereiken vooropgesteld in artikel 5 van de wet en van de artikelen 8 en 9 van het koninklijk besluit betreffende het beleid inzake het welzijn
levering	1° bestelling	Geen enkele bijzondere bepaling	De leverancier geeft aan de klant een document waarin wordt verklaard dat de verplichtingen opgelegd door artikel 5 tweede lid werden nageleefd	De leverancier geeft aan de klant een document waarin wordt verklaard dat de verplichtingen opgelegd door artikel 13, 1° en 3° werden nageleefd
	hernieuwing			Bovenstaande bepaling - is niet van toepassing indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op de PBM beschreven in artikel 5,1°; - is van toepassing indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op PBM beschreven in artikel 5 tweede lid
in dienst stelling	1° bestelling	Geen enkele bijzondere bepaling	Vóór elke indienststelling is de werkgever in het bezit van een verslag dat de naleving vaststelt van de bepalingen bedoeld in artikel 5, tweede lid	Vóór elke indienststelling is de werkgever in het bezit van een verslag dat de naleving vaststelt van de bepalingen opgelegd in artikel 13, 1°,3
	hernieuwing			Bovenstaande bepaling - is niet van toepassing indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op de PBM beschreven in artikel 5,1°; - is van toepassing indien de bijkomende vereisten van toepassing zijn op PBM beschreven in artikel 5 tweede lid

Let op : de verwijzingen naar de artikelen van de welzijnswetgeving in deze toelichting refereren nog aan de opgeheven uitvoeringsbesluiten van de welzijnswet van 4 augustus 1996. Raadpleeg de [concordantietabellen](#) om de nieuwe artikelen van de codex over het welzijn op het werk te kennen.

De technische controles

PBM voor de bescherming tegen het vallen

Een belangrijke wijziging aangebracht in het nieuw koninklijk besluit van 13 juni 2005 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen heeft betrekking op de controle door een externe dienst voor technische controle.

De PBM tegen het vallen worden onderworpen aan een onderzoek door een externe dienst voor technische controles op de werkplaats, erkend voor de controle van hefwerktuigen:

- wanneer deze PBM blijvend bevestigd zijn: telkens de betrokken PBM de val van een persoon hebben gestut;
- wanneer deze PBM niet blijvend bevestigd zijn: ten minste om de 12 maanden en telkens de betrokken PBM de val van een persoon hebben gestut.

Alle type PBM

De werkgever is ertoe gehouden om ervoor te zorgen dat een lid van de hiërarchische lijn of een andere werknemer die hiertoe een specifieke opdracht heeft gekregen en over de nodige opleiding beschikt, bij elk gebruik, nagaat of het PBM nog steeds conform is aan de bepalingen van dit besluit.

Indien de onderzoeken zo ingewikkeld zijn dat ze slechts door een gespecialiseerd persoon kunnen uitgevoerd worden, dan is het vanzelfsprekend dat de werkgever vanzelfsprekend andere diensten of instellingen kan raadplegen-die over de nodige bevoegdheden beschikken zijn om dergelijke onderzoeken uit te voeren.

De onderzoeken van de PBM tegen het vallen uitgevoerd door een externe dienst voor de technische controle op de werkplaats of de onderzoeken die elk PBM moet ondergaan vóór elke indienststelling door een persoon die over de nodige vorming beschikt, worden uitgevoerd volgens de controle instructies bepaald in de informatie nota van de fabrikant van het PBM.